

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 1ης Μαρτίου 2007*

Στην υπόθεση C-34/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το College van Beroep voor het bedrijfsleven (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Ιανουαρίου 2005, στο πλαίσιο της δίκης

Maatschap J. en G. P. en A. C. Schouten

κατά

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, J. Klůčka, R. Silva de Lapuerta, J. Makarczyk και Γ. Αρέστη (εισηγητή), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενικός εισαγγελέας: P. Léger

γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Maatschap J. en G. P. en A. C. Schouten, εκπροσωπούμενη από τη S. Dul, accountant adviseur,

- η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενη από τις H. G. Sevenster και C. ten Dam,

- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Γ. Κανελλόπουλο,

- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. de Bergues και την A. Colomb,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους F. Erlbacher και T. van Rijn,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 12, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 1254/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ L 160, σ. 21), και του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1992, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ L 391, σ. 36).

- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας γεωργικών εκμεταλλεύσεων Maatschap J. en G. P. en A. C. Schouten (στο εξής: Schouten) και

του Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Υπουργού Γεωργίας, Φυσικού Περιβάλλοντος και Ποιότητας Τροφίμων των Κάτω Χωρών, στο εξής: Υπουργός), σχετικής με την άρνηση του τελευταίου να της χορηγήσει την ειδική πριμοδότηση που είχε ζητήσει για τα αρσενικά βοοειδή που βρίσκονταν στην κατοχή της.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Ο κανονισμός 1254/1999 καθιερώνει γενικό σύστημα άμεσων ενισχύσεων στους παραγωγούς βοείου κρέατος. Μία από αυτές τις άμεσες ενισχύσεις συνίσταται σε ειδική πριμοδότηση για την κατοχή αρσενικών βοοειδών.

- 4 Συναφώς, το άρθρο 4 του κανονισμού αυτού προβλέπει τα εξής:

«1. Ο παραγωγός ο οποίος στην εκμετάλλευσή του έχει αρσενικά βοοειδή, έχει τη δυνατότητα να λάβει, μετά από αίτησή του, ειδική πριμοδότηση. Η πριμοδότηση αυτή χορηγείται υπό μορφή ετήσιας πριμοδότησης ανά ημερολογιακό έτος και εκμετάλλευση εντός των περιφερειακών ανωτάτων ορίων για 90 ζώα κατ' ανώτατο όριο, για καθεμία από τις ομάδες ηλικίας που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

2. [...]

3. Για να υπάρχει δικαίωμα για ειδική προμοδότηση:

α) κάθε ζώο για το οποίο υποβάλλεται αίτηση πρέπει να βρίσκεται στην κατοχή του παραγωγού για πάχυνση επί χρονικό διάστημα που θα καθοριστεί·

[...]»

5 Στο υποτήμα 5 που τιτλοφορείται «Δείκτης πυκνότητας», το άρθρο 12, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1254/1999 έχει ως εξής:

«1. Ο συνολικός αριθμός των ζώων για τα οποία μπορεί να χορηγηθεί η ειδική προμοδότηση και η προμοδότηση για τις θηλάζουσες αγελάδες περιορίζεται από την εφαρμογή δείκτη πυκνότητας των ζώων στην εκμετάλλευση, ο οποίος ανέρχεται σε δύο μονάδες μεγάλων ζώων (MMZ) ανά εκτάριο και ημερολογιακό έτος. Αυτός ο δείκτης εκφράζεται σε MMZ, σε σχέση με τη διαθέσιμη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση της εν λόγω εκμετάλλευσης που διατίθεται για τη διατροφή των

ζώων της εκμετάλλευσης. Ωστόσο, οι παραγωγοί απαλλάσσονται από την εφαρμογή του δείκτη πυκνότητας, στην περίπτωση που ο αριθμός των ζώων της εκμετάλλευσής τους, τα οποία λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του δείκτη πυκνότητας, δεν υπερβαίνει τις 15 ΜΜΖ.

2. Για τον καθορισμό του δείκτη πυκνότητας στην εκμετάλλευση λαμβάνονται υπόψη:

- α) τα αρσενικά βοοειδή, οι θηλάζουσες αγελάδες και δαμαλίδες, τα αιγοπρόβατα για τα οποία έχουν υποβληθεί αιτήσεις πριμοδότησης, καθώς και οι αγελάδες γαλακτοπαραγωγής που χρειάζονται για την παραγωγή της συνολικής ποσότητας αναφοράς γάλακτος του παραγωγού. Ο αριθμός των ζώων μετατρέπεται σε ΜΜΖ βάσει του πίνακα μετατροπής του παραρτήματος ΙΙ·

- β) ως καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση νοείται η έκταση της εκμετάλλευσης που χρησιμοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους για την εκτροφή βοοειδών και αιγοπροβάτων. Στην έκταση αυτή δεν περιλαμβάνονται:

— οι κτιριακές εγκαταστάσεις, τα δάση, οι λίμνες, οι δρόμοι,

- οι εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για άλλες καλλιέργειες επιλέξιμες για κοινοτική ενίσχυση ή για μόνιμες καλλιέργειες ή για καλλιέργειες κηπευτικών, εξαιρουμένων των μόνιμων λειμώνων για τους οποίους [χορηγούνται ενισχύσεις] για εκτάσεις σύμφωνα με το άρθρο 17 του παρόντος κανονισμού και σύμφωνα με το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΚ) 1255/1999,

- οι εκτάσεις που υπάγονται στο καθεστώς στήριξης που προβλέπεται για τους παραγωγούς ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών ή χρησιμοποιούνται για το καθεστώς ενίσχυσης για τις ξηρές χορτονομές ή υπάγονται σε εθνικό ή κοινοτικό πρόγραμμα προσωρινής παύσης της καλλιέργειας.

Η καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση περιλαμβάνει τις εκτάσεις που χρησιμοποιούνται από κοινού και τις εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για μεικτές καλλιέργειες.»

- 6 Συναφώς, η δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1254/1999 έχει ως εξής:

«[...] δεδομένης της τάσης προς εντατικοποίηση της παραγωγής βοείου κρέατος, οι πριμοδοτήσεις για την κτηνοτροφία πρέπει να περιορίζονται ως προς την ικανότητα κάθε εκμετάλλευσης για καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών σε σχέση με τον αριθμό και τα είδη των ζώων που εκτρέφονται· ότι, για να αποφευχθούν εξαιρετικά εντατικά είδη παραγωγής, η χορήγηση των πριμοδοτήσεων αυτών πρέπει να

εξαρτάται από την τήρηση του μέγιστου δείκτη πυκνότητας της εκμετάλλευσης· ότι, ωστόσο, η κατάσταση των μικρών παραγωγών πρέπει να ληφθεί υπόψη».

- 7 Δυνάμει του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3508/92 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1992, για τη θέσπιση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστάτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ L 355, σ. 1), όπως αυτός έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό (ΕΚ) 1593/2000 του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000 (ΕΕ L 182, σ. 4), κάθε κράτος μέλος πρέπει να καθιερώσει ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου εφαρμοζόμενο στα καθεστάτα πριμοδοτήσεως υπέρ των παραγωγών βοείου κρέατος, που θεσπίστηκαν με το κεφάλαιο 1 του τίτλου 1 του κανονισμού 1254/1999.
- 8 Ο κανονισμός 3887/92 περιέχει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του εν λόγω ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«1. Για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού:

[...]

- γ) κάθε έκταση για ζωοτροφές πρέπει να είναι διαθέσιμη για την κτηνοτροφία για μια ελάχιστη περίοδο επτά μηνών από την ημερομηνία που θα οριστεί από το κράτος μέλος, μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου και της 31ης Μαρτίου.»

9 Το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 3887/92:

«Όταν [διαπιστώνεται] ότι η δηλωθείσα στην αίτηση ενίσχυσης [έκταση] υπερβαίνει την καθορισθείσα έκταση, το ποσό της ενίσχυσης υπολογίζεται βάσει της έκτασης που έχει πράγματι καθορισθεί κατά τη διάρκεια του ελέγχου. [...]

[...]

Στην περίπτωση που η διαπιστωθείσα επιπλέον έκταση είναι μεγαλύτερη από το 20 % της καθορισθείσας έκτασης, δεν χορηγείται καμία ενίσχυση σχετική με την έκταση.

[...]»

10 Παρά την κατάργησή του με τον κανονισμό (ΕΚ) 2419/2001 της Επιτροπής, της 11ης Δεκεμβρίου 2001, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του

ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου για ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3508/92 του Συμβουλίου (ΕΕ L 327, σ. 11), ο κανονισμός 3887/92 εξακολουθεί να ισχύει για τις αιτήσεις ενισχύσεων που αφορούν περιόδους εμπορίας ή περιόδους αναφοράς για τις πριμοδοτήσεις οι οποίες έληξαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Στις 9 Μαΐου 2001, η Schouten, προκειμένου να τύχει κοινοτικών ενισχύσεων στον τομέα του βοείου κρέατος, υπέβαλε στον Υπουργό αίτηση για την καταχώριση αγροτεμαχίων συνολικής εκτάσεως 70,29 εκταρίων ως καλλιεργούμενης για την παραγωγή ζωοτροφών εκτάσεως για το 2001.
- 12 Ορισμένα από τα αγροτεμάχια αυτά βρίσκονται σε άνω τμήματα σταθερού παλίσρροιας. Άνω τμήμα σταθερού παλίσρροιας είναι τεμάχιο γης, καλυπτόμενο ως επί το πλείστον με χλόη, που βρίσκεται εκείθεν του φράγματος, δηλαδή μεταξύ του φράγματος που προστατεύει τη μεσόγεια χώρα από πλημμύρες και της κοίτης του ποταμού. Τα άνω τμήματα σταθερού παλίσρροιας πλημμυρίζουν εν μέρει για μεγαλύτερα ή μικρότερα χρονικά διαστήματα.
- 13 Στις 10 και 11 Μαΐου 2001, φωτογραφήθηκε η περιοχή από δορυφόρο και από αέρος. Από τις φωτογραφίες προκύπτει ότι μέρος των αγροτεμαχίων της Schouten είχε πλημμυρίσει.

- 14 Την 1η Αυγούστου 2001, η Schouten υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1254/1999, αίτηση για τη χορήγηση ειδικής προμοδοτήσεως για τα 26 αρσενικά βοοειδή που εξέτρεφε εντός των μνημονευόμενων στη σκέψη 11 της παρούσας αποφάσεως εκτάσεων.
- 15 Με έγγραφο της 17ης Δεκεμβρίου 2001, ο Υπουργός ενημέρωσε τη Schouten ότι η διαπιστωθείσα μέσω τηλεανιχνεύσεως καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση ήταν μικρότερη από τη δηλωθείσα. Δεδομένου ότι η διαφορά ήταν μεγαλύτερη από 20%, η καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση που καταχωρίστηκε για τη Schouten θεωρήθηκε ίση προς το μηδέν δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 3887/92.
- 16 Με απόφαση της 27ης Μαΐου 2002, ο Υπουργός απέρριψε την αίτηση ειδικής προμοδοτήσεως που υπέβαλε η Schouten για την κατοχή 26 αρσενικών βοοειδών, για τον λόγο ότι η καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση θεωρήθηκε ίση προς το μηδέν και, επομένως, δεν είχε τηρηθεί ο δείκτης πυκνότητας του άρθρου 12 του κανονισμού 1254/1999.
- 17 Με έγγραφο της 3ης Ιουλίου 2002, η Schouten υπέβαλε ένσταση κατά της ως άνω αποφάσεως. Προς στήριξη της ενστάσεώς της, ισχυρίστηκε, με έγγραφο της 22ας Ιουλίου 2002, ότι τα αγροτεμάχια που βρίσκονται σε άνω τμήματα σταθερού παλirroιας είχαν καταμετρηθεί με δική της μέριμνα στις 2 Ιουλίου 2002 και κάλυπταν επιφάνεια που αντιστοιχούσε περίπου στη δηλωθείσα έκταση.

- 18 Με απόφαση της 8ης Αυγούστου 2003, ο Υπουργός απέρριψε την ένσταση αυτή, για τον λόγο ότι οι εκτάσεις που δήλωσε η Schouten ως καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση δεν ήταν αδιαλείπτως διαθέσιμες επί επτά μήνες, ήτοι από τις 31 Μαρτίου έως τις 31 Οκτωβρίου 2001, για την εκτροφή βοοειδών ή αιγοπροβάτων. Έκρινε ότι η Schouten έπρεπε να υποστεί τις συνέπειες ενδεχόμενης πλημμυρίδας κατά τη χρονική στιγμή της τηλεανιχνεύσεως καθώς και, κατ' επέκταση, του ενδεχομένου η καθορισθείσα έκταση να είναι κατώτερη από τη δηλωθείσα.
- 19 Με έγγραφο της 17ης Σεπτεμβρίου 2003, η Schouten άσκησε προσφυγή ενώπιον του College van Beroep voor het bedrijfsleven κατά της εν λόγω απορριπτικής αποφάσεως του Υπουργού. Στην κύρια δίκη η Schouten υποστηρίζει ότι, την ημέρα της τηλεανιχνεύσεως, συνέτρεχαν εξαιρετικές περιστάσεις και, ως εκ τούτου, η εταιρία δεν έπρεπε να υποστεί τις συνέπειες. Ισχυρίζεται, επίσης, ότι δεν υπήρχαν πλέον ύδατα τρεις ημέρες μετά τις 11 Μαΐου 2001 και ότι, δέκα ημέρες μετά, τα βοοειδή μπορούσαν εκ νέου να βοσκήσουν στις εκτάσεις αυτές.
- 20 Ο Υπουργός φρονεί ότι το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1254/1999, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 3887/92, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι δηλωθείσες ως καλλιεργούμενες για την παραγωγή ζωοτροφών εκτάσεις πρέπει να χρησιμοποιούνται αδιαλείπτως για την κτηνοτροφία επί επτά τουλάχιστον μήνες και, εν πάση περιπτώσει, από τις 31 Μαρτίου έως τις 31 Οκτωβρίου. Ισχυρίζεται ότι αν, κατά την περίοδο αυτή, διαπιστωθεί μέσω τηλεανιχνεύσεως ότι ένα αγροτεμάχιο έχει πλημμυρίσει πλήρως ή εν μέρει, η πλημμυρίσασα έκταση δεν είναι πλέον διαθέσιμη ως καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών.
- 21 Το College van Beroep voor het bedrijfsleven εκτιμά ότι η ορθότητα της περιοριστικής ερμηνείας της φράσεως «που χρησιμοποιείται για την εκτροφή

βοοειδών και αιγοπροβάτων» δεν είναι τόσο προφανής ώστε να αίρεται κάθε εύλογη αμφιβολία.

- 22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το College van Beroep voor het bedrijfsleven αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχουν τα άρθρα 12, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 1254/1999 και 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92 την έννοια ότι μια δηλούμενη ως καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση δεν πρέπει να θεωρείται "διαθέσιμη", όταν σε κάποια χρονική στιγμή κατά το οικείο διάστημα η έκταση είχε πλημμυρίσει;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, είναι δεσμευτικές αυτές οι διατάξεις, σε σχέση ιδίως με τις απορρέουσες συναφώς συνέπειες;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, ποια κριτήρια ισχύουν προκειμένου να μπορεί να εκτιμηθεί αν μια δηλούμενη ως καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση που έχει προσωρινώς

πλημμυρίσει μπορεί να θεωρηθεί “διαθέσιμη” κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 2, στοιχείο β’, του κανονισμού (ΕΚ) 1254/1999 και του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ’, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και τρίτου ερωτήματος

23 Με το πρώτο και το τρίτο ερώτημα, που πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ’ ουσίαν να διαπιστωθεί αν, και ενδεχομένως υπό ποιες προϋποθέσεις, μπορεί έκταση δηλωθείσα ως καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών που έχει προσωρινώς πλημμυρίσει να θεωρηθεί «διαθέσιμη» κατά την έννοια των άρθρων 12, παράγραφος 2, στοιχείο β’, του κανονισμού 1254/1999 και 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ’, του κανονισμού 3887/92.

24 Εκ προοιμίου πρέπει να σημειωθεί ότι οι κανονισμοί αυτοί δεν διευκρινίζουν τι πρέπει να νοείται ως «διαθέσιμη» καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση.

- 25 Κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διατάξεως του κοινοτικού δικαίου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2003, C-294/01, Granarolo, Συλλογή 2003, σ. I-13429, σκέψη 34, και της 7ης Δεκεμβρίου 2006, C-306/05, SGAE, Συλλογή 2006, σ. I-11519, σκέψη 34).
- 26 Το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1254/1999 απαριθμεί τις εκτάσεις που δεν εμπίπτουν στις καλλιεργούμενες για την παραγωγή ζωοτροφών εκτάσεις, υπό την έννοια της εκτάσεως της εκμεταλλεύσεως που χρησιμοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους για την εκτροφή βοοειδών και αιγοπροβάτων. Στην απαρίθμηση αυτή περιλαμβάνονται ρητώς οι εκτάσεις της εκμετάλλευσης που δεν συμβάλλουν στην παραγωγή ζωοτροφών, όπως οι κτιριακές εγκαταστάσεις, τα δάση, οι λίμνες και οι δρόμοι, καθώς και οι εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για άλλες καλλιέργειες επιλέξιμες για κοινοτική ενίσχυση ή για μόνιμες καλλιέργειες ή για καλλιέργειες κηπευτικών, εξαιρουμένων των μόνιμων λειμώνων για τους οποίους χορηγούνται ενισχύσεις για εκτάσεις.
- 27 Συνεπώς, μια έκταση μπορεί να χαρακτηριστεί ως «διαθέσιμη» καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, εφόσον προορίζεται αποκλειστικά για την κτηνοτροφία.
- 28 Η ερμηνεία αυτή συνάδει με τους σκοπούς του κανονισμού 1254/1999. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη δέκατη τρίτη αιτιολογική του σκέψη, ένας από τους σκοπούς του κανονισμού αυτού είναι η αναχαίτιση της τάσεως εντατικοποίησεως της παραγωγής βοείου κρέατος, καθότι οι παραγωγοί κατέχουν

στην εκμετάλλευσή τους ολοένα αυξανόμενο αριθμό βοοειδών, χωρίς να αυξάνεται και η έκταση η οποία, ως εκ τούτου, δεν αρκεί για την εκτροφή των ζώων αυτών.

- 29 Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, το άρθρο 4 του κανονισμού 1254/1999 εξαρτά τη χορήγηση ειδικής πριμοδότησης από την τήρηση του προβλεπόμενου στο άρθρο 12 του εν λόγω κανονισμού δείκτη πυκνότητας, ο οποίος εκφράζει τη σχέση μεταξύ του αριθμού των ζώων της εκμετάλλευσης και της διαθέσιμης για την παραγωγή ζωοτροφών εκτάσεως της εν λόγω εκμετάλλευσης, η οποία διατίθεται για την εκτροφή τους, ώστε η έκταση αυτή να αρκεί προς κάλυψη των διατροφικών αναγκών των ζώων αυτών. Επομένως, ένας παραγωγός που επιθυμεί να λάβει ειδική πριμοδότηση δεν μπορεί να διαθέσει την οικεία έκταση για σκοπό διαφορετικό από την εκτροφή των εν λόγω ζώων.
- 30 Συνεπώς, σε αντίθεση προς ό,τι υποστηρίζει η Ολλανδική Κυβέρνηση, το γεγονός ότι μια έκταση έχει πλημμυρίσει προσωρινά κατά την κρίσιμη περίοδο δεν σημαίνει, κατ' αρχήν, ότι δεν χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εκτροφή των ζώων που διαβιούν εντός αυτής ούτε, κατ' επέκταση, ότι δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «διαθέσιμη» καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση υπό την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1254/1999. Κατά τα λοιπά, επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι στην απαρίθμηση της τελευταίας αυτής διατάξεως δεν περιλαμβάνονται οι περιοχές που έχουν καλυφθεί ή ενδέχεται να καλυφθούν προσωρινά από ύδατα, όπως οι εκτάσεις που βρίσκονται σε άνω τμήματα σταθερού παλίρροιας, ενώ περιλαμβάνονται αντιθέτως οι εκτάσεις που καλύπτονται μονίμως από ύδατα, όπως οι λίμνες.
- 31 Επιπλέον, το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 3887/92 διευκρινίζει ότι «κάθε έκταση για ζωοτροφές πρέπει να είναι διαθέσιμη για την

κτηνοτροφία για μια ελάχιστη περίοδο επτά μηνών από την ημερομηνία που θα οριστεί από το κράτος μέλος, μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου και της 31ης Μαρτίου».

- 32 Από τη διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με το άρθρο 12 του κανονισμού 1254/1999, το οποίο καθιερώνει την τήρηση δείκτη πυκνότητας με στόχο, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 29 της παρούσας αποφάσεως, τη χορήγηση ειδικής πρωμοδοτήσεως μόνο για τα ζώα εκμετάλλευσης η έκταση της οποίας αρκεί για την εκτροφή τους, προκύπτει ότι μια καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση μπορεί να χαρακτηριστεί «διαθέσιμη», αν χρησιμοποιήθηκε πράγματι για την εκτροφή των ζώων της οικείας εκμετάλλευσης τουλάχιστον επί επτά μήνες, κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους, από την ημερομηνία ενάρξεως που ορίζει η εθνική νομοθεσία και η οποία περιλαμβάνεται μεταξύ 1ης Ιανουαρίου και 31ης Μαρτίου.
- 33 Ο προσδιορισμός αυτής της ελάχιστης επτάμηνης περιόδου δεν σημαίνει, σε αντίθεση προς ό,τι υποστηρίζει η Ολλανδική Κυβέρνηση, ότι, για να θεωρείται «διαθέσιμη», η εν λόγω καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση πρέπει να καταλαμβάνεται αδιαλείπτως από ζώα.
- 34 Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 51 των προτάσεών του, εφόσον πληρούνται η προϋπόθεση της ελάχιστης επτάμηνης περιόδου κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους, η προσωρινή διακοπή χρήσεως της οικείας εκτάσεως, για λόγους όπως η πλημμυρίδα βραχείας διάρκειας, δεν θίγει τον αποκλειστικό προορισμό ενός αγροτεμαχίου για την εκτροφή των ζώων που διαβιούν εντός αυτού. Ομοίως, όπως λυσιτελώς υποστηρίζει η Schouten,

η μερική πλημμυρίδα των εκτάσεων για ορισμένες ημέρες κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς δεν θίγει κατ' ανάγκη τον προορισμό τους ως καλλιεργούμενων για την παραγωγή ζωοτροφών εκτάσεων.

- 35 Περαιτέρω σημειώνεται ότι από τις επίδικες στην κύρια δίκη διατάξεις ουδόλως προκύπτει ότι, κατά την κρίσιμη περίοδο, η καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών έκταση πρέπει να είναι αδιαλείπτως κατειλημμένη από ζώα. Ακριβώς λόγω του κινδύνου κλιματικών απροόπτων, όπως οι πλημμύρες, ο πάγος ή το χιόνι, που ενδέχεται να καταστήσουν τις εκτάσεις προσωρινώς απροσπέλαστες, ο κοινοτικός νομοθέτης δεν απαιτεί αδιάλειπτη περίοδο χρήσεως.
- 36 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι οι επίδικες εκτάσεις πλημμύρισαν για μερικές ημέρες. Το γεγονός ότι οι εκτάσεις αυτές δεν χρησιμοποιήθηκαν λόγω της προσωρινής πλημμυρίδας δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι δεν τηρήθηκε η χρονική προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 3887/92.
- 37 Συναφώς, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν, παρά αυτή τη βραχεία διακοπή χρήσεως των επίδικων στην κύρια δίκη εκτάσεων, οι τελευταίες χρησιμοποιήθηκαν πράγματι για την κτηνοτροφία τουλάχιστον επί επτά μήνες κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους, από την ημερομηνία ενάρξεως που ορίζει η εθνική νομοθεσία και η οποία περιλαμβάνεται μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου και της 31ης Μαρτίου.

- 38 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προηγουμένων σκέψεων, στο πρώτο και στο τρίτο ερώτημα αρμόζει η απάντηση ότι τα άρθρα 12, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1254/1999 και 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 3887/92 πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι έκταση δηλωθείσα ως καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών μπορεί να χαρακτηριστεί «διαθέσιμη», εφόσον, αφενός, καθ' όλη τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους προορίζεται αποκλειστικά για την εκτροφή των ζώων που διαβιούν εντός αυτής και, αφετέρου, χρησιμοποιήθηκε πράγματι για την εκτροφή τους για επτά τουλάχιστον μήνες κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, από την ημερομηνία ενάρξεως που ορίζει η εθνική νομοθεσία και η οποία περιλαμβάνεται μεταξύ 1ης Ιανουαρίου και 31ης Μαρτίου, ακόμη και αν η έκταση αυτή δεν ήταν αδιαλείπτως κατειλημμένη από τα ζώα αυτά, ιδίως λόγω προσωρινής πλημμυρίδας.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 39 Κατόπιν της δοθείσας στο πρώτο και στο τρίτο ερώτημα απαντήσεως, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 40 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Τα άρθρα 12, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 1254/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος, και το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1992, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων, πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι έκταση δηλωθείσα ως καλλιεργούμενη για την παραγωγή ζωοτροφών μπορεί να χαρακτηριστεί «διαθέσιμη», εφόσον, αφενός, καθ' όλη τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους προορίζεται αποκλειστικά για την εκτροφή των ζώων που διαβιούν εντός αυτής και, αφετέρου, χρησιμοποιήθηκε πράγματι για την εκτροφή τους για επτά τουλάχιστον μήνες κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, από την ημερομηνία ενάρξεως που ορίζει η εθνική νομοθεσία και η οποία περιλαμβάνεται μεταξύ 1ης Ιανουαρίου και 31ης Μαρτίου, ακόμη και αν η έκταση αυτή δεν ήταν αδιαλείπτως κατειλημμένη από τα ζώα αυτά, ιδίως λόγω προσωρινής πλημμυρίδας.

(υπογραφές)